

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/56/2016
Identifikačné číslo spisu: 8015200504
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8015200504.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a z členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci žalobcu: PARKONA, spol. s r.o., so sídlom Obrancov mieru 6, Prešov, IČO: 36 473 359, zastúpeného IURISTICO s. r. o., so sídlom Cimborkova 13, Košice, IČO: 36 588 041, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, so sídlom Masarykova 10, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 27. marca 2015, č. OPS/BEZ/2015/2853 O-76/2014, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. marca 2016, č. k. 2S/20/2015-60, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 11. marca 2016, č. k. 2S/20/2015-60, m e n í tak, že žalobu z a m i e t a .

Účastníci konania n e m a j ú p r á v o na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania.

Odôvodnenie

I.

Rozhodnutie krajského súdu

Krajský súd v Prešove (ďalej v texte len „krajský súd“) rozsudkom z 11. marca 2016, č. k. 2S/20/2015-60 (ďalej v texte len „napadnuté rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie krajského súdu“) podľa § 250j ods. 2 písm. c/ a d/ Občianskeho súdneho poriadku zrušil rozhodnutie žalovaného z 27. marca 2015, č. OPS/BEZ/2015/2853 O-76/2014 (ďalej v texte len „rozhodnutie žalovaného“) spolu s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Krajský súd zároveň zaviazal žalovaného nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 662,96 eur. Žalovaný rozhodnutím z 27. marca 2015, č. OPS/BEZ/2015/2853 O-76/2014, podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil rozhodnutie Inšpektorátu práce Bratislava z 10. decembra 2014, ktorým bol žalobca uznaný vinným zo spáchania správneho deliktu podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona o inšpekcii práce, ktorého sa žalobca dopustil tým, že pri

výkone inšpekcie práce dňa 02.05.2014, vykonávanej v čase od 12:10 hod., v prevádzke žalobcu, stánok PARKONA, 34. Medzinárodná výstava kvetov FLÓRA BRATISLAVA, v INCHEBA EXPO BRATISLAVA, Viedenská cesta 3 -7, 851 01 Bratislava, nelegálne zamestnával fyzické osoby V. B., r. č. XXXXXX/XXXX, bytom W. M. XXXX/X, XXX XX B. a X. M., r. č. XXXXXX/XXXX, bytom M. XXXX/XX, XXX XX B., ktoré vykonávali pre žalobcu závislú prácu (§ 1 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce), ako predavačka/predavač a zároveň prezentovali výrobky (hnojivá pre rastliny), pričom s nimi žalobca nemal založený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce, čím porušil § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, teda porušil zákaz nelegálneho zamestnávania a tým naplnil skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona o inšpekcii práce, za čo mu správny orgán podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona o inšpekcii práce uložil pokutu v sume 5.000,- eur.

Krajský súd v napadnutom rozhodnutí poukázal na ustanovenia § 244 ods. 1 až 3, § 247 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej na ustanovenia § 1, § 2 ods. 1 písm. a/ bod 1, § 6 ods. 1 písm. b/, § 19 ods. 3 a 5 a § 21 ods. 3 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ustanovenia § 2 ods. 2 písm. a/ a § 3 ods. 2 zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov a skonštatoval, že z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného je nepochybné, že ako odvolací orgán v rámci správnej úvahy poukázal na to, že prvostupňový správny orgán dostatočne zistil skutkový stav a na základe tohto vydal rozhodnutie, ktoré aj dostatočným spôsobom odôvodnil. Ďalej krajský súd uviedol, že neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho uváženia a v tejto súvislosti zdôraznil, že žalovaný ako odvolací orgán sa zaoberal výslovne vo svojom rozhodnutí iba vykonanými dôkazmi prvostupňového správneho orgánu a ich vyhodnotenia v rámci uznania viny žalobcu za spáchaný správny delikt. Čo sa týka ďalších skutočností, ktoré boli namietané jednak v odvolaní žalobcu, ako aj následne v dôvodoch žaloby, krajský súd rozhodnutie žalovaného považoval za nepreskúmateľné pre nedostatočne zistený skutkový stav a pre nedostatok dôvodov.

Krajský súd poukázal na skutočnosť, že vykonávanie závislej práce u oboch kontrolovaných osôb, tak syna konateľa spoločnosti, ako aj jeho priateľky, v danom konkrétnom prípade jednoznačne preukázané nebolo. Krajský súd vychádzal z jednotlivých dôkazných prostriedkov a postupu prvostupňového správneho orgánu, ktoré boli podkladom pre vydanie rozhodnutia a na základe ktorých dospel prvostupňový správny orgán k záveru, že uvedené osoby vykonávali závislú prácu pre žalobcu ako zamestnávateľa.

Ďalej krajský súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania a či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a následne či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

Krajský súd dal za pravdu žalobcovi, že v danom konaní prvostupňovým správnym orgánom neboli bezpochyby zabezpečené také podklady, či už písomné alebo vykonané ústnou formou, aby mohol prvostupňový správny orgán jednoznačne dospieť k záveru, že v danom prípade, čo sa týka výkonu určitej činnosti osôb, ktoré boli kontrolované 02.05.2014 na medzinárodnej výstave kvetov napĺňa znaky obsiahnuté v § 2 ods. 2 písm. a/ zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. V zmysle tohto zákonného ustanovenia je nelegálne zamestnávanie, zamestnávanie právnickou osobou, alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby a nemá s ňou založený pracovnoprávny vzťah, alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu. Týmto osobitným predpisom je Zákonník práce, ktorý v § 1 ods. 2 charakterizuje závislú prácu ako prácu,

ktorá je vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, v pracovnom čase určenom zamestnávateľom za mzdu alebo odmenu. Výkon závislej práce a podmienky závislej práce sú charakterizované uvedenými skutočnosťami a podmienky musia byť kumulatívne splnené.

V predmetnom konaní podľa názoru krajského súdu nemohol správny orgán objektívne dospieť k jednoznačnému záveru, že obidve osoby, ktoré boli 02.05.2014 vypočúvané v objekte stánku, ktorý mal prenajatý žalobca, vykonávali závislú prácu tak, ako je kvalifikovaná v Zákonníku práce, pretože pre takýto záver boli v tento deň nedostatočne zistené skutočnosti.

Ďalej krajský súd uviedol, že znak odplatnosti podľa prvostupňového správneho orgánu mali preukázaný inšpektori práce odpoveďou kontrolovaných fyzických osôb tým, že uvedené osoby uviedli, že nevedia, akú mzdu alebo odmenu im za vykonávanie predmetnej práce zamestnávateľ poskytne. Jednoznačne z tejto krátkej odpovede formou jedného slova nevyplýva taká skutočnosť, že by za uvedenú prácu mali dostať nejakú odmenu, resp. že by vôbec dotazované osoby vedeli, že za túto prácu majú nejakú odmenu vo forme peňažných prostriedkov dostať. Na základe takejto odpovede nemohol preto dospieť správny orgán k záveru, že bez akýchkoľvek pochybností je znak odplatnosti preukázaný. V danom prípade správny orgán mohol za danej situácie iba dedukovať, či činnosť, ktorú prítomné osoby v tomto stánku vykonávali, možno považovať za závislú prácu.

Čo sa týka znaku podriadenosti a nadriadenosti, ktorý je v tomto prípade vzťah zamestnávateľa a zamestnanca, v tejto časti nebolo krajskému súdu jasné, z čoho správny orgán vychádzal pri závere, že tento znak bol splnený, pretože okrem toho, že išlo o syna konateľa spoločnosti, bol s týmto príbuzensky spojenou osobou, prítomná pri preverovaní bola aj jeho priateľka. U obidvoch osôb sa jednalo o študentov, ktorí boli v stánku v čase 02.05.2014, to je v čase nasledujúcom po voľnom dni sviatku práce. Počas voľného dňa nebolo možné podľa názoru krajského súdu nejakým spôsobom odobriť, resp. zabezpečiť písomnou formou tento suplujúci vzťah otca, ktorý mal byť v tento deň ako konateľ spoločnosti v predmetnom stánku a tam predávať, alebo prezentovať výrobky svojej spoločnosti on sám.

Krajský súd sa preto nestotožnil s tvrdením správneho orgánu, že predložené potvrdenie o lekárskom ošetrení 02.05.2014 nie je dostatočným a hodnoverným dôkazom toho, že konateľ spoločnosti sa nemohol osobne dostaviť do stánku, ktorý mala spoločnosť prenajatý v Bratislave v priestoroch medzinárodnej výstavy kvetov, a to z dôvodu, že bol ošetrený odborným lekárom - zubárom 2. mája 2014 v Prešove. Na základe potvrdenia, ktoré konateľ spoločnosti predložil, mal správny orgán zareagovať na túto skutočnosť a s poukazom na jeden jediný fakt, ktorým je to, že deň pred samotným „výkonom“ činnosti obidvoch fyzických kontrolovaných osôb nebolo možné nejakou formou zlegalizovať výkon tejto činnosti u obidvoch študentov, ktorí v predmetnom stánku pôsobili. V danom prípade sa podľa krajského súdu jednoznačne nedá z týchto skutočností, ktoré mal prvostupňový správny orgán v čase pred vydaním prvostupňového rozhodnutia, dospieť k záveru, že ide o znak podriadenosti a nadriadenosti, pretože vzťah otca a syna, resp. jeho priateľky, nie je vzťahom nadriadenosti a podriadenosti a už z týchto skutočností vôbec nevyplýva vzťah zamestnávateľa a zamestnanca.

Ďalej krajský súd konštatoval, že písomné odobrenie samotnej výpomoci uvedených osôb, ktoré boli v príbuzenskom vzťahu s konateľom spoločnosti, ktorý mal byť v uvedenom stánku v čase 02.05.2014 osobne, podľa názoru krajského súdu nemohol byť ani napravený, resp. zhojený 02.05.2014, nakoľko v tom čase bol konateľ spoločnosti na ošetrení u lekára. Táto skutočnosť je dôležitým faktom, s ktorým sa mal prvostupňový správny orgán bezpodmienečne vysporiadať. Pokiaľ sa týmto potvrdením o lekárskom ošetrení konateľa spoločnosti správny orgán nezaoberal, nedostatočne zistil skutkový stav veci a následne z toho nedostatočne zisteného skutkového stavu dospel aj k nesprávne právnemu záveru, pre ktorý vlastne rozhodol a uložil sankciu v sume 5.000,- eur za spáchanie správneho deliktu.

Aj samotný znak odplatnosti z tejto skutočnosti vyplýva a na túto skutočnosť nadväzuje, pretože pokiaľ by samotný konateľ spoločnosti uzatváral v budúcnosti nejaký pracovnoprávny vzťah, tak by nešlo o vzťah zamestnávateľa a zamestnanca, ale o prípadnú dohodu na základe výkonu určitej činnosti, ktorá by bola s poukazom na to, že ide v oboch prípadoch o osoby študentov, uzatváraná ako dohoda na dobu určitú. V tomto prípade sa javí viac ako nelogický záver správneho orgánu, že boli splnené znaky podriadenosti a nadriadenosti, ako aj samotný znak odplatnosti a v sumáre, že tieto boli podkladom podmienok závislej práce.

Krajský súd uviedol, že naplnený znak výkonu práce mal správny orgán preukázaný poukazom na čas, ktorý de facto obidve osoby uviedli v tej súvislosti, na ktorú sa pýtali inšpektori a podľa názoru krajského súdu obidve osoby uviedli čas, kedy je predmetný stánok otvorený, tzn. nie čas, kedy oni vykonávali uvedenú prácu, pretože túto skutočnosť inšpektori jednoznačne potvrdenú nemali. Krajský súd pritom vychádzal z tej skutočnosti, že činnosť v stánku vykonávali obidvaja iba 02.05.2014, nikdy predtým, takže nemohli inšpektorom uviesť čas, počas ktorého mali vykonávať prácu. Inšpektori vykonávali inšpekciu práce v čase od 12:10 hod. a stánok mal byť otvorený od 9:00 hod. do 19:00 hod., prípadne iný čas, avšak túto skutočnosť inšpektori práce o 12:10 hod. dňa 02.05.2014 jednoznačne preverenú nemali. Tie informácie, ktoré im obidve fyzické osoby v ten deň a v tom čase dali, boli informatívneho charakteru a nie takého charakteru, aby došlo k naplneniu jedného z kumulatívnych znakov závislej práce. Prvostupňový správny orgán tento konečný záver uviedol v odôvodnení rozhodnutia a s týmto názorom sa stotožnil aj žalovaný.

S poukazom na ustanovenia zákona o nelegálnej práci, ako aj s poukazom na jednotlivé ustanovenia zákona o inšpekcii práce mal krajský súd za to, že neboli splnené všetky znaky závislej práce tak, ako je to presne definované v osobitnom predpise, podľa ktorého sa má riadiť správny orgán. Z dikcie ustanovenia § 2 ods. 2 písm. a/ zákona o nelegálnej práci konkrétne, že pojem závislej práce tak, ako je definovaný v § 1 ods. 2 Zákonníka práce, v tomto prípade jednoznačne naplnený nebol.

V rámci správneho prieskumu krajský súd skúmal aj prípadné procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či sú takou vadou, ktorá má vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Krajský súd poukázal na požiadavku tzv. plnej jurisdikcie, v zmysle ktorej súd pri svojom rozhodovaní nesmie byť obmedzený v skutkových otázkach len tým, čo vo veci zistil správny orgán a to ani čo do rozsahu vykonaných dôkazov, ani ich obsahu a hodnotenia zo známych hľadísk závažnosti, zákonnosti a pravdivosti.

Z obsahu administratívneho spisu krajský súd zistil, že Inšpektorát práce Bratislava, ako prvostupňový správny orgán uložil žalobcovi pokutu za nedodržanie príslušných ustanovení § 3 ods. 2 zákona o nelegálnej práci v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 písm. a/ zákona o nelegálnej práci a to v sume 5.000,- eur.

Krajský súd mal ďalej za preukázané, že správne orgány v predmetnej veci nepostupovali v intenciách citovaných právnych noriem, vo veci si nežadavali relevantné skutočnosti pre vydanie rozhodnutí, a preto ich rozhodnutia treba považovať za vydané predčasne na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu. Preto krajský súd dospel k záveru, že tieto rozhodnutia nemohli byť ani dostatočne odôvodnené, pretože podklad na konštatovanie takých skutočností bol nedostatočný a z týchto nedostatočných podkladov nemohol ani dospieť k správnejmu záveru a nemohol uviesť ani správne dôvody na ozrejmienie, a teda na odôvodnenie svojich záverov.

Podľa názoru krajského súdu v predmetnej veci, nakoľko ide o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupov správnych orgánov o postihu za správny delikt s uložením peňažnej pokuty bolo potrebné aplikovať na danú vec aj čl. 6 ods. 1 prvá časť Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v zmysle ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu, keďže Slovenská republika (čl. 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) sa zaviazala,

že uznáva a dodržiava všeobecné záväzné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodnej zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodné záväzky a uvedený Dohovor sa podľa čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky stal súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky a má prednosť pred zákonom, ak zabezpečuje väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

V tejto súvislosti v zmysle zásady č. 6 odporúčania Výboru ministrov č. R(91) pre členské štáty o správnych sankciách, ktoré bolo schválené výborom ministrov 13.02.1991 na 452. zasadnutí zástupcov ministrov sa odporúča vládam členských štátov, aby sa vo svojom práve aj praxi riadili zásadami, ktoré vyplývajú z tohto odporúčania a v tejto súvislosti je potrebné aplikovať následne zásady, aby každá osoba, ktorá čelí správnej sankcii, mala byť informovaná o obvinení proti nej, mal byť jej daný dostatočný čas na prípravu prípadu, s tým, že do úvahy sa vezme zložitost' veci, ako aj tvrdost' sankcie, ktorá by mohla byť uložená, osoba prípadne jej zástupca má byť informovaná o povahe dôkazov proti nej, má dostať možnosť vyjadriť sa, resp. byť vypočutá pred tým, ako sa prijme akékoľvek rozhodnutie, správny akt, ktorým sa ukladá sankcia, má obsahovať dôvody, na ktorých sa zakladá.

Ako vyplýva z čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy Slovenskej republiky, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Z čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou.

Krajský súd na základe uvedených skutočností mal za to, že Inšpektorát práce Bratislava, ako aj žalovaný v preskúmvanej veci pri posudzovaní nelegálneho zamestnávania uvedených osôb, vychádzajúc výlučne z gramatického výkladu uvedených právnych noriem, žiadnym spôsobom nevyhodnotili postup žalobcu ako zamestnávateľa a nekonfrontovali kvalitu týchto zistených skutočností s následkami takeho konania v súlade s účelom zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Žalovaný v danej veci zastal názor, že z doposiaľ zadovážených skutkových zistení vyplývajúcich z administratívneho spisu, zistení prvostupňového správneho orgánu je možné dospieť k záveru, že žalobca sa dopustil nelegálneho zamestnávania fyzickej osoby podľa § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z. z.. S poukazom na vyššie uvádzané dôvody sa krajský súd nestotožnil s právnym názorom žalovaného, čo sa týka aplikácie ustanovenia § 3 ods. 2 v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z. z., keďže pri prijatí tohto právneho záveru o nelegálnom zamestnávaní žalobcu ako zamestnávateľa by musel vychádzať zo skutkových zistení, ktoré spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti by preukazovali, že uvedené osoby vzhľadom k časovému sledu mohli a skutočne aj pracovali ako zamestnanci a aj skutočne vykonávali pracovnú činnosť na základe nejakého pracovného vzťahu, ktorý bol dopredu medzi nimi ako zamestnancami a zamestnávateľom, t. j. žalobcom dohodnutý.

Ďalej krajský súd uviedol, že ide o špecifické okolnosti daného prípadu vyžadujúceho si presný výklad ustanovenia právnej normy konkrétne § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z. z. za použitia tak čl. 6 Dohovoru, ako aj čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a výkladu dikcie zákonného pojmu nelegálne zamestnávanie s dôrazom na závislú prácu v zmysle jej kvalitatívneho obsahu a za tým účelom vykonať dokazovanie tak, aby spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti, uvedená zákonná podmienka bola pre kontrolované osoby preukázaná ako zákonný predpoklad pre prijatie záveru, že žalobca nelegálne zamestnával uvedené osoby v rozpore s § 3 ods. 2 uvedeného zákona č. 82/2005 Z. z..

Krajský súd jednohlasne dospel k záveru, že žaloba je dôvodná a rozhodnutia správnych orgánov zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. c/ a d/ Občianskeho súdneho poriadku z dôvodu, že zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci a rozhodnutia sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Vzhľadom k uvedenému krajský súd skonštatoval, že bude povinnosťou správneho orgánu v ďalšom konaní postupovať podľa právnej úpravy ustanovujúcej porušenia zákazu nelegálneho zamestnávania, v zmysle Zákonníka práce, ako aj v súlade s ustanoveniami zákona č. 82/2005 Z. z..

Vo vzťahu k rozhodovaniu o práve na náhradu trov konania krajský súd uviedol, že s poukazom na to, že žalobca bol v konaní úspešný, krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a priznal žalobcovi náhradu trov konania, ktoré pozostávajú z týchto úkonov - prevzatie a príprava zastupovania 15. apríla 2015 v sume 139,83 eur, podanie žaloby 5. mája 2015 v sume 139,83 eur a účasť na pojednávaní 11. marca 2016 v sume 143,00 eur. Zároveň krajský súd priznal režijný paušál ako náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné 2 x 8,39 eur za rok 2015 a 1 x 8,58 eur za rok 2016. Krajský súd priznal aj náhradu cestovného Košice - Prešov a späť 11. marca 2016 v sume 17,51 eur (základná náhrada za 1 km 0,183 x spotreba 8,00 x cena paliva za liter 1,133 eur, čo sa rovná 17,51 eur) a náhradu za stratu času Košice - Prešov a späť 11. marca 2016 za dve započaté polhodiny za jednu polhodinu 14,30 eur, čo sa rovná 28,60 eur a zároveň daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % na základe potvrdenia kópie osvedčenia o registrácii o pridelení pre daň z pridanej hodnoty, pričom DPH tvorí 98,83 eur.

Krajský súd rozhodol, že spolu so súdnym poplatkom trovy súdneho konania v sume 662,96 eur bol povinný žalovaný zaplatiť právnomu zástupcovi žalobcu do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

II.

Odvolanie žalovaného

Žalovaný podal v zákonnej lehote proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. marca 2016, č. k. 2S/20/2015-60 (ďalej v texte len „podané odvolanie“), v ktorom sa domáhal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej v texte len „odvolací súd“) rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V podanom odvolaní žalovaný uviedol, že sa s argumentmi krajského súdu nestotožňuje. Je toho názoru, že rozhodnutie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo odôvodňuje jeho zrušenie podľa § 221 ods. 1 písm. h/ Občianskeho súdneho poriadku.

Ďalej žalovaný uviedol, že krajský súd v napadnutom rozsudku inšpekčným orgánom vytýka, že si nedostatočne zistili skutkový stav, v dôsledku čoho sú rozhodnutia správnych orgánov na oboch stupňoch nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Žalovaný má za to, že z predloženého žurnalizovaného administratívneho spisu je zrejmé, že inšpektorát práce svoje závery ohľadne porušenia zákazu nelegálneho zamestnávania zakotveného v § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a/ zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní oprel o také dôkazy, ktoré poskytujú dostatočnú skutkovú oporu tvrdeniu o využívaní závislej práce fyzických osôb, bez založenia pracovnoprávneho vzťahu podľa osobitného predpisu - zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce. Týmito dôkazmi sú obstarané výpovede uvedených kontrolovaných fyzických osôb zachytené v zápisniciach o podaní informácie z 02.05.2014, z ktorých jednoznačne vyplýva, že činnosť realizovaná uvedenými fyzickými osobami 02.05.2014 vykazuje naplnenie znakov závislej práce tak, ako ju definuje § 1 ods. 2 Zákonníka práce. Ak sa navyše vezme do úvahy obsah vyhotoveného protokolu (inšpektori práce boli očitými svedkami toho, ako dotknuté osoby vykonávali prácu), možno dospieť k záveru, že vyššie spomenutá konštatácia krajského súdu ohľadne nedostatočne zisteného skutkového stavu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalovaný v spojení s naplnením znaku odplatnosti zastáva názor, že v preskúvanom prípade bola žalovaným nepochybne preukázaná prítomnosť znaku odplatnosti, a to tvrdením kontrolovaných fyzických osôb, že nevedia aká mzda alebo odmena im za vykonanú prácu bude zamestnávateľom poskytnutá. Žalovaný ďalej uviedol, že na naplnenie znaku odplatnosti závislej práce nie je nevyhnutne potrebné preukázať reálne poskytnutie odmeny zamestnancovi, resp. dohodnutie sa na jej konkrétnej

výške. Teda skutočnosť, že odmena nebola reálne dohodnutá, resp. nebola dohodnutá v konkrétnej výške, prípadne, že nebola reálne poskytnutá zamestnancovi, ešte neznamená, že určitý právny vzťah nemá charakter odplatnosti.

Žalovaný teda po vyhodnotení odpovede kontrolovaných fyzických osôb, ktoré na otázku „Akú mzdu alebo odmenu za vykonávanie predmetnej práce Vám zamestnávateľ poskytne (suma)?“ odpovedali zhodne, že „Neviem.“ mal za to, že skutočnosť, že tieto kontrolované fyzické osoby nemali vedomosť o konkrétnej výške odmeny, nemožno považovať za absenciu znaku odplatnosti závislej práce, ale len za momentálnu nevedomosť o nedohodnutí si konkrétnej výšky odmeny za vykonávanú prácu. Na základe zistených skutočností žalovaný urobil záver, že takáto absencia výslovného dojednania odmeny, resp. výslovného dojednania konkrétnej výšky odmeny, v danom prípade nepredstavuje prekážku naplnenia pojmového znaku odplatnosti, resp. naplnenia pojmu závislej práce.

Žalovaný na základe uvedeného konštatoval, že nedojednanie povinností v právnom vzťahu (napríklad zmluvné strany sa nedohodli na dĺžke pracovného času) nemusí znamenať, že nebol naplnený znak závislej práce v pracovnom čase, navyše môže ísť o porušenie zákona dojednať uvedenú povinnosť (napríklad dĺžku pracovného času). V tejto súvislosti žalovaný má za to, že uvedené platí aj v prípade nedojednania odplaty. Ak by totiž žalovaný pristúpil k akceptácii argumentácie žalobcu o bezodplatnosti tohto právneho vzťahu, je nepochybné, že by došlo k porušeniu Ústavou Slovenskej republiky a zákonom zakotvených základných ľudských práv (konkrétne čl. 36 písm. a/ Ústavy Slovenskej republiky a čl. 13 základných zásad Zákonníka práce), podľa ktorých zamestnanci majú právo na mzdu za vykonanú prácu.

Ďalej žalovaný uviedol, že sa nestotožňuje ani s právnymi závermi krajského súdu smerujúcimi k nenaplneniu znaku nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca v danom preskúmanom prípade. Naopak zastáva názor, že existencia príbuzenského vzťahu v priamom rade medzi žalobcom - konateľ obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným, otec a kontrolovanou fyzickou osobou - syn konateľa, nepredstavuje prekážku naplnenia tohto znaku.

Oporu tomuto tvrdeniu má podľa názoru žalovaného poskytnúť právna úprava premietnutá v ustanovení § 2a ods. 1 zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, v ktorej zákonodarca zakotvil negatívne vymedzenie pojmu nelegálneho zamestnávania veľmi reštriktívne, a to len vo vzťahu k fyzickej osobe, ktorá má status podnikateľa, pričom do tohto okruhu konateľa, resp. štatutárny orgán právnickej osoby výslovne nezahrnul.

Dikcia ustanovenia § 2a ods. 1 zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní podľa žalovaného explicitne stanovuje, že nelegálnym zamestnávaním nie je, ak pre fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom, vykonáva prácu jeho príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel, ktorý je dôchodkovo poistený, je poberateľom dôchodku podľa osobitných predpisov alebo je žiakom, alebo študentom do 26 rokov veku.

Žalovaný s poukazom na citovanú zákonnú dikciu má za to, že na daný prípad nie je prípustná aplikácia tohto ustanovenia daného hmotnoprávneho predpisu (zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní), a to i napriek skutočnosti, že vzťah medzi konateľom obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným (žalobca) - otec X. a kontrolovanou fyzickou osobou X. M. - syn konateľa (žalobcu) možno kvalifikovať ako príbuzenský vzťah v priamom rade, a to z dôvodu, že v danom prípade nedošlo k naplneniu zákonnej podmienky, t. j. k splneniu toho, že by žalobca mal status fyzickej osoby podnikateľa, keďže v danom prípade žalobca disponuje právnym statusom konateľa obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným.

Žalovaný teda má za to, že v prípade zamestnávania syna konateľom obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným zákonodarca nepripúšťa na takúto právnu situáciu aplikáciu citovaného ustanovenia uvedeného hmotnoprávneho predpisu, a preto v uvedených situáciách dochádza k protiprávnemu

konaniu.

Žalovaný rovnaký právny názor zastáva i v spojení s kontrolovanou fyzickou osobou V. B. a má za to, že existencia vzťahu v čase výkonu inšpekcie práce medzi konateľom obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným (žalobca) - budúci „svokor“ a V. B. - budúca „nevesta“ konateľa (žalobcu) nie je prekážkou naplnenia znaku nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca.

Žalovaný ďalej poukázal na skutočnosť, že ani v prípade vzťahu konateľa obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným (žalobca) - budúci „svokor“ a V. B. - budúca „nevesta“ konateľa (žalobcu) nemožno pripustiť aplikáciu citovaného ustanovenia daného hmotnoprávneho predpisu, keďže v tomto prípade nedošlo k naplneniu ani len zákonnej podmienky príbuzenského vzťahu medzi žalobcom a V. B. a súčasne nedošlo ani k naplneniu zákonnej podmienky statusu fyzickej osoby podnikateľa zo strany žalobcu.

S odkazom na túto vyššie uvádzanú argumentáciu sa žalovaný nemôže stotožniť s názorom krajského súdu, ktorý skonštatoval, že sa jednoznačne nedá z týchto skutočností, ktoré mal prvostupňový správny orgán v čase pred vydaním prvostupňového rozhodnutia, dospieť k záveru, že ide o znak podriadenosti a nadriadenosti, pretože vzťah otca a syna, resp. jeho priateľky, nie je vzťahom nadriadenosti a podriadenosti a už z týchto skutočností vôbec nevyplýva vzťah zamestnávateľa a zamestnanca.

V nadväznosti na uvádzané tvrdenia žalovaný má za to, že zistené skutkové okolnosti zachytené v zápisniciach o podaní informácie nepochybne potvrdzujú naplnenie znaku nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca medzi žalobcom a kontrolovanými fyzickými osobami, z ktorých jednoznačne plynú tie závery, že obe kontrolované fyzické osoby vykonávali predmetnú prácu pre zamestnávateľa (žalobcu) a že predmetnú prácu im nariadil konateľ žalobcu.

Žalovaný sa tiež nestotožňuje so závermi krajského súdu vo vzťahu k naplneniu znaku výkonu práce v pracovnom čase a k tomuto žalovaný zastáva názor, že v preskúmanom prípade bol naplnený i tento znak, čo žalovanému nesporne plynie z informácií podaných oboma kontrolovanými fyzickými osobami v zápisniciach o podaní informácie, z ktorých je podľa názoru žalovaného jednoznačne zrejmé, že tieto kontrolované fyzické osoby vykonávali predmetnú prácu pre žalobcu dňa 02.05.2014 od 9.00 hod. a každý deň od 9.00 hod. do 19.00 hod. a v nedeľu od 9.00 hod. do 18.00 hod., keďže tieto takto zhodne odpovedali na položenú otázku inšpektormi práce, že: „Od kedy dnes vykonávate prácu (začiatok pracovnej zmeny)?“

V dôsledku uvedenej formulácie otázky a následnej odpovede kontrolovaných fyzických osôb sa žalovanému nejavia tieto podané informácie ako informácie len informatívneho charakteru, tak ako to posúdil krajský súd, ale žalovaný má za to, že tieto podané informácie sú hodnoverné a majú určitú výpovednú hodnotu, na základe ktorých možno nepochybne dospieť k záveru, že v oboch prípadoch došlo k naplneniu znaku výkonu práce v pracovnom čase.

Pokiaľ ide o záver krajského súdu vzťahujúci sa na predložené potvrdenie o lekárskom ošetrení z 02.05.2014 konateľom obchodnej spoločnosti, tu žalovaný uvádza, že sa stotožňuje s názorom krajského súdu v tej časti, že toto potvrdenie predstavuje dostatočný a hodnoverný dôkaz tej skutočnosti, že konateľ obchodnej spoločnosti sa nemohol osobne dostaviť do stánku, ktorý mala spoločnosť PARKONA s. r. o, prenajatý v Bratislave v priestoroch medzinárodnej výstavy kvetov, z dôvodu, že bol ošetrený odborným lekárom 02.05.2014 v Prešove, avšak nijako sa nemôže stotožniť so závermi krajského súdu smerujúcimi k tomu, že práve tento fakt, bol rozhodujúci pre vyslovenie záveru krajského súdu, že písomné odobrenie samotnej výpomoci uvedených osôb, ktoré boli v príbuzenskom vzťahu s konateľom spoločnosti, ktorý mal byť v uvedenom stánku v čase 02.05.2014 osobne, nemohol byť ani napravený, resp. zhojený 02.05.2014, nakoľko v tom čase bol konateľ spoločnosti na ošetrení u lekára.

Rovnako krajský súd podľa žalobcu prihliadol i na tú skutočnosť, že inšpekcia práce sa konala v deň, t.

j. 02.05.2014, nasledujúci po voľnom dni sviatku práce, t. j. po dni 01.05.2014, kedy podľa názoru krajského súdu počas voľného dňa nebolo možné nejakým spôsobom odobrať, resp. zabezpečiť písomnou formou tento suplujúci vzťah otca, ktorý mal byť v tento deň ako konateľ spoločnosti v predmetnom stánku a tam predávať, alebo prezentovať výrobky svojej spoločnosti on sám.

Žalovaný na margo týchto právnych záverov krajského súdu poznamenáva, že žalovanému sa tieto fakty, t. j. ošetrenie konateľa u lekára dňa 02.05.2014 a voľný deň sviatku práce, ktorý predchádzal výkonu inšpekcie práce, nejavia ako tie, ktoré by mali zakladať liberačné dôvody vo vzťahu k žalobcovi so statusom konateľa obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným a tým vyviniť žalobcu od dodržiavania zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, čo v konečnom dôsledku nemá oporu ani v legislatíve platnej a účinnej v čase výkonu inšpekcie práce.

III.

Vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovaného

K podanému odvolaniu sa vyjadril žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu a navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu potvrdil a zaviazal žalovaného k náhrade trov odvolacieho konania.

Žalobca vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že namieta, že krajský súd nesprávne vyhodnotil znak odplatnosti, znak nadriadenosti a podriadenosti a znak výkonu práce v pracovnom čase v danom prípade ním tvrdeného nelegálneho zamestnávania zisteného dňa 02.05.2014, a že okolnosti, ako sú ošetrenie konateľa spoločnosti dňa 02.05.2014 a skutočnosť, že 01.05.2014 bol štátny sviatok, nevylučujú správno-trestnú zodpovednosť spoločnosti.

Ďalej žalobca uviedol, že v prvom rade je potrebné pripomenúť, že pre naplnenie znakov závislej práce v zmysle § 1 ods. 2 Zákonníka práce (zákon č. 311/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov ku dňu 02.05.2014, kedy sa uskutočnila kontrola) sa vyžaduje kumulatívne naplnenie všetkých znakov závislej práce. Nesplnenie hoci len jedného znaku vylučuje, aby sa jednalo o závislú prácu. V rozhodnom čase Zákonník práce uvádzal, že závislou prácou je práca vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, v pracovnom čase určenom zamestnávateľom, za mzdu alebo odmenu. Pre naplnenie pojmu závislej práce musia správne orgány preukázať všetky jej podstatné znaky, ktoré sa nepredpokladajú. Pritom treba postupovať podľa zásady in dubio pro reo.

Ďalej žalobca uviedol, že správny orgán pre zistenie skutočného stavu použil kladené otázky, ktoré boli schematické, formulované kapiózne alebo sugestívne, a teda neprípustným spôsobom, na základe čoho je takýmto „dokazovaním“ zistený skutočný stav pre vyvodzovanie správno-trestnej zodpovednosti nepoužiteľný.

Uvedené dokazovanie sa podľa žalobcu navyše uskutočnilo pred začatím správneho konania a v rámci správneho konania nebolo opakované, a to aj napriek jeho návrhom. Teda riadne dokazovanie vo veci samej nebolo vykonané, čím správne orgány žalobcovi odňali možnosť uplatňovať práva účastníka, napr. právo klásť vyslúchaným svedkom otázky, kedy by pri podrobnejších otázkach, kladených prípustným spôsobom, bolo možné zistiť skutočný stav veci, najmä otázky týkajúce sa zdôvodnenia ich predchádzajúcich výpovedí, ako aj okolností, za akých odpovedali na položené otázky.

V tejto súvislosti žalobca poukázal na práva zakotvené v čl. 6 ods. 3 písm. d/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a na súvisiacu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej sú tieto práva zachované, ak je obvinenému daná možnosť vyjadriť sa k výpovedi svedka a ak je mu daná možnosť klásť svedkovi otázky, teda kladie sa dôraz na priamy výsluch svedka (napr. Hulki Gúnes proti Turecku, § 95), pričom dokonca súd nepovažoval za dostatočné, ak sťažovateľ mal síce možnosť svedka konfrontovať, ale stalo sa tak v dobe ešte pred začatím trestného stíhania voči nemu (napr. Pacula proti Lotyšsku, § 54). Použitie dôkazov získaných výpoveďami získanými v prípravnom konaní nie je samo o sebe nezlučiteľné s čl. 6 ods. 3 písm. d/ a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ak

práva obhajoby boli rešpektované (napr. Kostovski proti Holandsku, § 41), pričom súd nepovažoval za postačujúce, ak sťažovateľ nemal príležitosť v žiadnom z predchádzajúcich štádií konania klásť otázku osobe, ktorej výpoveď je na konaní súdu čítaná (napr. Unterpertinger, § 31).

Nakoľko sa majú zásady týkajúce sa súdneho trestania rovnako uplatňovať aj v správnom trestaní, zistenia správnych orgánov v danej veci neboli uskutočnené podľa žalobcu zákonným spôsobom.

K znaku odplatnosti treba uviesť, že z vykonaného „dokazovania“ podľa žalobcu nevyplýva, že práca bola vykonávaná za odplatu. Jediný dôkaz, o ktorý správne orgány opierajú toto zistenie, je taký, že kontrolované osoby (mimo rámca správneho konania smerujúceho k uloženiu pokuty za správny delikt) odpovedali na otázku: „Akú mzdu alebo odmenu za vykonávanie práce Vám zamestnávateľ poskytne“, na ktorú zhodne uviedli „Neviem“. Takéto znenie otázky v správnom konaní nemá podľa žalobcu čo hľadať, keď už samotné slovo „zamestnávateľ“ potvrdzuje, že sa jedná o závislú prácu a vzťah zamestnanec - zamestnávateľ, hoci práve zistenie tejto skutočnosti má byť cieľom kladenia tejto otázky. Jedná sa teda o otázku sugestívnu, ktorá je neprípustná. Podobne ešte pred potvrdením, či za vykonanú činnosť vôbec bola dohodnutá odmena, sa správny orgán pýta na jej výšku, čím je mlčky potvrdená aj samotná odmena. Rovnako sa z tohto dôvodu jedná o zakázanú otázku. Z týchto dôvodov sú takto získané informácie nepoužiteľné pre vyvodenie zodpovednosti za správny delikt.

Žalobca popiera akúkoľvek odplatnosť, ktorú správne orgány preukazujú z nevedomosti X. M. a V. B. o výške odmeny za ich činnosť. Nevedomosť nie je dôkazom o odplatnosti. Rozhodné okolnosti musia byť preukázané mimo akúkoľvek pochybnosť.

Pokiaľ žalovaný vychádza z právneho názoru, podľa ktorého nie je možné uskutočňovať prácu zadarmo, k tomu považuje žalobca za dôležité pripomenúť, že medzi základné súkromnoprávne princípy patrí aj princíp, že nie každé ľudské správanie je zároveň aj úkonom v právnom zmysle slova (právnym úkonom). Právny poriadok spája právne následky len s vybranými, spravidla spoločensky najzávažnejšími prejavmi ľudského správania. Z tohto dôvodu nie je právnou skutočnosťou, a teda ani právnym úkonom konanie v rámci tzv. spoločenskej služby či dobrovoľnej služby, z ktorého je zrejmé, že sa strany nechcú právne zaväzovať (vytvárať právny vzťah a z neho vyplývajúce práva a povinnosti) a neočakávajú za svoje konanie žiadnu odplatu.

Uvedené podľa žalobcu nie je v žiadnom rozpore s Ústavou Slovenskej republiky. Práve naopak, Ústava Slovenskej republiky výslovne zakotvuje opačný princíp, ktorý platí pre jednotlivcov (čl. 2 ods. 3). Iba v prípade, ak sám jednotlivec chce realizovať svoje hospodárske práva podľa piateho oddielu druhej hlavy ústavy, vrátane práv podľa čl. 36 Ústavy Slovenskej republiky, vzniká potreba ich dodržiavania. Pretože inak platí, že ak má niekto právo, t. j. možnosť niečo chcieť, môže aj nechcieť. V predstave žalovaného sa však právo mení na vnučovanie, a teda povinnosť, a to bez ohľadu na to, či ide o objektívne vzaté dobro pre jednotlivca.

Pokiaľ ide o znak nadriadenosti a podriadenosti, podľa žalobcu nadriadenosť sa prejavuje povinnosťou zamestnanca plniť pokyny zamestnávateľa a oprávnením zamestnávateľa ukladať zamestnancovi pracovné úlohy, organizovať, riadiť a kontrolovať jeho prácu. Nič z toho preukázané nebolo a takáto podriadenosť a nadriadenosť ani neexistovala. X. M. a V. B. neboli počas ich prítomnosti na výstave viazaní akýmkoľvek pokynmi spoločnosti (to ani nebolo zisťované). Ani keby nevyhoveli žiadosti W. M., nebola by voči nim vyvodzovaná žiadna zodpovednosť pre porušenie povinností (napr. za škodu).

Podľa žalobcu je pravdou, že príbuzenský pomer subordináciu nevyklučuje, ale napriek tomu trvá na tom, že je bežné, že si členovia rodiny navzájom pomáhajú dobrovoľne (liberalita), prípadne aj podľa zákona (koadjutórium), pričom sa ale nejedná o žiadne ukladanie pracovných úloh; práve naopak, je skôr bežné, že v rámci rodiny sa o takúto subordináciu nejedná. Dokonca predchádzajúca právna úprava práve v záujme osobitnej ochrany rodinných vzťahov vzťahy subordinácie medzi príbuznými zakazovala. Zároveň treba uviesť, že samotnú podstatu veci, t. j. podriadenosť a nadriadenosť musia správne orgány zákonným spôsobom preukázať.

Pokiaľ ide o analogické uplatnenie výnimky pri negatívnom vymedzení pojmu nelegálneho zamestnávania aj na ďalšie osoby, najmä vo vzťahu k právnickej osobe, takýto postup je podľa žalobcu rozumný, pretože napravné inak formalistickú normu. V právnom štáte sa má dbať v prvom rade na účel zákona.

Pokiaľ ide o znak výkonu práce v pracovnom čase, žalobca poukazuje na Odporúčanie pre identifikáciu pracovného pomeru, prijaté Medzinárodnou organizáciou práce, podľa ktorého sa o. i. vyžaduje, aby vykonávaná práca mala určité časové trvanie, ako aj určitú kontinuitu. Pritom aj zo zistení správnych orgánov vyplýva, že práca bola zistená v rámci Medzinárodnej výstavy kvetov FLÓRA BRATISLAVA, a teda sa jednalo o jednorazovú akciu a práca nemala žiadnu kontinuitu. Kontrolované osoby vykonávali činnosť v predajnom stánku ako záskok za konateľa spoločnosti, ktorý sa na poslednú chvíľu nemohol výstavy zúčastniť z dôvodu zdravotného úrazu, ktorý si vyžiadal jeho urgentné ambulantné ošetrovanie. Preto narýchlo požiadal svojho syna a jeho priateľku, ktorí študovali v Bratislave a tam sa aj z tohto dôvodu zdržiavali, aby sa namiesto neho dostavili na výstavu a bezplatne vykonávali prezentáciu ponuky spoločnosti, ako to vyplýva aj zo zápisnice o ústnom pojednávaní spísanej Daňovým úradom Prešov z 02.06.2014 (čo je zároveň dôkazom aj o absencii odplatnosti). Uvedené vylučuje naplnenie znaku závislej práce, pokiaľ ide o jej výkon v pracovnom čase, t. j. určenom pravidelne - aj v zmysle § 85 a nasl. Zákonníka práce. Najmä obaja mali úplnú voľnosť, pokiaľ išlo o ich účasť na výstave, mohli priestory prenajatého stánku spoločnosti kedykoľvek dobrovoľne opustiť bez vyvodzovania akýchkoľvek dôsledkov zo strany spoločnosti (čo je zároveň dôkazom i o absencii subordinácie).

Pokiaľ žalovaný uvádza, že štátny sviatok 01.05.2014 a zdravotný úraz W. M. a jeho ošetrovanie dňa 02.05.2014 sa nejavia ako liberačné dôvody, je to podľa žalobcu ďalší príklad formalizmu, kedy sa neberú do úvahy okolnosti prípadu, hoci je to v prípade správneho trestania pre riadne posúdenie vecí nevyhnutné.

IV.

Právny názor odvolacieho súdu

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, orgánov územnej samosprávy ako i orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb ako i fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanom odvolaní žalovaného podľa § 212 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku a postupom podľa § 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania, keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na webovom sídle odvolacieho súdu (www.nsud.sk) dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

Podľa § 244 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v správnom súdnictve sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov preskúmajú zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia súd skúma, či žalobou napadnuté rozhodnutie je v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, najmä s hmotnoprávnymi a procesnými administratívnymi predpismi.

V intenciách ustanovenia § 244 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku súd preskúmava aj zákonnosť postupu správneho orgánu, ktorým sa vo všeobecnosti rozumie aktívna činnosť správneho orgánu, podľa procesných a hmotnoprávných noriem, ktorou realizuje právomoc stanovenú zákonmi. V zákonom predpísanom postupe je správny orgán oprávnený a súčasne aj povinný vykonať úkony v priebehu konania a ukončiť ho vydaním rozhodnutia, ktoré má zákonom predpísané náležitosti, ak sa na takéto konanie vzťahuje zákon o správnom konaní.

Odvolačný súd primárne v medziach odvolania preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho súdneho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami žalobcu a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

Je nutné zdôrazniť, že podľa ustálenej súdnej judikatúry nie je úlohou súdu pri výkone správneho súdnictva nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či oprávnené a príslušné správne orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy.

V preskúmvanej veci bolo potrebné posúdiť, či správne orgány rozhodli na základe dostatočne zisteného stavu veci, posúdiť, či napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu je zákonné, keď vydanie zákonného rozhodnutia správneho orgánu môže byť len na základe spoľahlivo zisteného stavu veci (§ 46 zákona č. 71/1967 Zb. v spojení s ustanovením § 21 ods. 3 zákona č. 125/2006 Z. z.) a či záver krajského súdu, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je vydané na základe nedostatočného zisteného stavu veci, je správny.

Odvolačný súd z administratívneho spisu zistil, že obsahuje zápisnice o podaní informácie o vysvetlení dôvodu prítomnosti fyzickej osoby na pracovisku, vyhotovené v súlade s § 16 ods. 5 zákona č. 125/2006 Z. z. z 02.05.2014, v ktorých fyzické osoby V. B. a X. M. (ďalej len „fyzické osoby“) po vykonaní inšpekcie odpovedali na otázky inšpektorov práce. Z vyjadrení fyzických osôb vyplýva, že činnosť (práce), ktorá bola zistená vykonanou inšpekciou na pracovisku žalobcu - 34. Medzinárodná výstava kvetov FLÓRA Bratislava - INCHEBA EXPO Bratislava (ďalej len „pracovisko žalobcu“), vykonávali pre žalobcu od 01.05.2014, činnosť (práce), ktoré na výstavisku realizovali im zadal žalobca, konateľ W. M., ďalej zhodne tvrdili, že majú založený (pracovnoprávny vzťah, alebo iný právny vzťah na výkon práce), takto odpovedali na položenú otázku, či majú založený (písomne uzatvorený) pracovnoprávny vzťah alebo iný právny vzťah na výkon predmetnej práce. K výške odmeny za vykonávanie činnosti (práce) sa nevedeli vyjadriť. Z vyjadrení fyzických osôb nie sú preukázané tvrdenia žalobcu (konateľa žalobcu), že konateľ žalobcu, z dôvodu náhlych nečakaných zdravotných problémov, sa nemohol osobne zúčastniť prezentovania žalobcu na pracovisku žalobcu v stánku na výstavisku FLÓRA a že požiadal, aby tieto činnosti zabezpečili jeho syn X. M. s jeho priateľkou V. B., z dôvodu, že sa v čase kontroly nachádzali v Bratislave, kde študujú. Táto obrana žalobcu nie je ani súčasťou vyjadrenia žalobcu v Protokole o výsledku inšpekcie z 05.05.2014, keď navyše zástupca žalobcu, za ktorého konal konateľ W. M., ktorý protokol podpísal, sa vyjadril, že k spôsobu zisťovania nemá námietky a nevedel o skutočnosti, ktoré boli následne obranou žalobcu v správnom konaní. Odvolačný súd zdôrazňuje, že k náhlemu lekárske mu ošetreniu W. M., konateľa žalobcu (u zubára) došlo 02.05.2014, takže táto skutočnosť bola žalobcovi v čase prevzatia protokolu, ako aj jeho podpísania, známa.

Z obsahu tvrdení fyzických osôb prítomných na pracovisku v čase kontroly (02.05.2014) a bezprostrednej reakcie konateľa žalobcu na kontrolou zistené skutočnosti obsiahnuté v Protokole z 05.05.2014, sa odvolaciemu súdu javia tvrdenia žalobcu, ktoré urobil s časovým odstupom od kontroly (vyjadrenie z 05.08.2014 a následné vyjadrenia) ako účelové.

Odvolačný súd sa stotožňuje so závermi vyjadrenými v napadnutom rozhodnutí žalovaného, že fyzické osoby prítomné na pracovisku žalobcu v čase kontroly vykonávali 02.05.2014 závislú prácu, keď tvrdili,

že majú so žalobcom písomne založený pracovnoprávny vzťah, ktorého obligatórnou náležitosťou je dohoda o mzdových podmienkach.

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia o uložení pokuty za právny delikt podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z. nemôže súd prihliadať na argument žalobcu, že ide o súkromnú činnosť príbuzného konateľa, o akúsi výpomoc v situácii, s jeho súhlasom, keď v správnom konaní bolo zistené, že osoby v príbuzenskom pomere ku konateľovi žalobcu tvrdili, že kontrolou zistenú činnosť vykonávajú pre žalobcu na základe písomne založeného pracovnoprávneho vzťahu so žalobcom.

So záverom vyjadreným v napadnutom rozsudku krajského súdu na strane 10 druhý odstavec, kde krajský súd konštatuje, že informácie, ktoré poskytli fyzické osoby v čase inšpekcie, týkajúce sa otvorenia stánku - pracoviska žalobcu majú informatívny charakter a nedošlo v správnom konaní k ich prevereniu, sa odvolací súd nestotožnil, keď bolo preukázané (zo zhodných výpovedí fyzických osôb), že pre žalobcu pracovali od 01.05.2014 v časovom rozmedzí každý deň od 9.00 hod. do 19.00 hod. a v nedeľu od 9.00 hod. do 18.00 hod.

Odvolací súd sa nestotožnil s názorom krajského súdu, že informácie poskytnuté fyzickými osobami o dobe výkonu práce pre žalobcu, v čase kontroly, mali informatívny charakter. Odvolací súd poukazuje na to, že informácie, ktoré poskytli fyzické osoby 02.05.2014 boli zistené v súlade s postupom správnych orgánov podľa § 16 ods. 5 zákona č. 125/2006 Z. z. a v správnom konaní, ani v súdnom prieskume neboli relevantne spochybnené, keď žalobca nepredložil žiadny dôkaz, ktorým by obsah poskytnutých informácií (písomných informácií) spochybnil, keď obe fyzické osoby odpovedali, v súvislosti s vykonávanou kontrolou, na položené otázky zhodne, preto je potrebné podľa odvolacieho súdu týmto odpoveďami priznať relevanciu.

Z obsahu otázok a odpovedí fyzických osôb v zápisniciach o podaní informácií fyzickými osobami, odvolací súd nezistil, že obsah zistení správnymi orgánmi, obsiahnutý v zápisniciach o podaní informácie z 02.05.2014, bol nedostatočný pre rozhodnutie vo veci a že je potrebné, aby sa fyzické osoby vyjadrili k ďalším okolnostiam, ktoré ani žalobca bližšie nešpecifikoval. Podľa odvolacieho súdu správne orgány si zabezpečili dostatočné podklady pre začatie správneho konania o uložení pokuty, ako aj pre vydanie správneho rozhodnutia vo veci.

Zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného nemôžu spochybniť ani následné tvrdenia žalobcu, po podpísaní protokolu o kontrole a predloženie listinného dôkazu - potvrdenia o náhlom lekárskom ošetrovaní u zubára 02.05.2014 v Prešove. Odvolací súd poukazuje, že žalobca je právnická osoba s rozsiahlym predmetom činnosti, tak ako to vyplýva z predmetu činnosti žalobcu, ktorý je zapísaný v Obchodnom registri Okresného súdu Prešov, oddiel Sro, vložka 12846/P, keď v čase kontroly žalobca mal troch konateľov, ktorí boli kompetentní, každý samostatne, v mene žalobcu konať.

Pre posúdenie veci je irelevantné vyhodnocovať predložený listinný dôkaz (potvrdenie o návšteve zubára), vzhľadom na uvedenie skutkového tvrdenia žalobcu o návšteve zubára, až s časovým odstupom po vykonaní kontroly, preto nebolo potrebné sa akútnosťou ošetrovania konateľa žalobcu a jeho výlučnou realizáciou v Prešove a nie v inom meste, napr. v Bratislave, zaoberať, ani tým, či 02.05.2014 mohlo byť toto ošetrovanie vykonané v Bratislave pred začatím práce na výstavisku, keď pracovný čas bol od 9.00 - 19.00 hod., resp. od 9.00 - 18.00 hod., navyiac pri absencii iných dôkazov.

Pokiaľ krajský súd konštatoval, že nebol preukázaný znak podradenosti a nadradenosti (vzťah konateľa otca a syna a jeho priateľky), odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že žalobca je právnickou osobou (nie fyzickou osobou podnikateľom) a pracovnoprávne predpisy nevylučujú založenie pracovnoprávnych vzťahov medzi právnickou osobou a fyzickou osobou, ktorá je v príbuzenskom pomere ku konateľovi (jednému z konateľov právnickej osoby). Záver vyjadrený v rozsudku krajského súdu si odvolací súd neosvojil, keď navyiac je nelogické, aby žalobca, ako obchodná spoločnosť typu s.r.o., nedisponovala

žiadnymi personálnymi kapacitami, aby 02.05.2014 zabezpečila svoju riadnu účasť na Medzinárodnej výstave kvetov FLÓRA Bratislava, keď je reálny predpoklad, že o termíne výstavy žalobca v dostatočnom časovom horizonte musel vedieť a za žalobcu boli aj v čase kontroly oprávnení konať samostatne aj ďalší dvaja konatelia (okrem W. M.).

Odvolačný súd súhlasí s názorom žalovaného, že vzťah žalobcu a syna konateľa žalobcu, resp. „budúcej nevesty“ - priateľky syna, nie je príbuzenským vzťahom, ktorý spadá pod úpravu ustanovenia § 2a ods. 1 zákona č. 82/2005 Z. z., ktorý explicitne negatívne vymedzuje inštitút nelegálneho zamestnávania v úprave zákona č. 82/2005 Z. z. vo väzbe na príbuzenské pomery medzi podnikateľom a osobou, ktorá vykonáva pre podnikateľa práce.

Odvolačný súd poznamenáva, že správne delikty právnických osôb sú postihované bez ohľadu na zavinenie, nakoľko zavinenie nie je pojmovým znakom správneho deliktu právnickej osoby. Podstatné je iba to, či k porušeniu zákona objektívne došlo alebo nie. Subjektom deliktu je právnická osoba spôsobilá na protiprávne konanie (tzv. deliktuálna spôsobilosť, ktorá je spojená s jej vznikom a existenciou). Z toho vyplýva záver, že žalobca zodpovedá za porušenie povinnosti založenej na objektívnej zodpovednosti za správny delikt.

V teórii správneho práva hmotného prevažuje vymedzenie, podľa ktorého správnym deliktom je protiprávne konanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorého znaky ustanovuje zákon a za ktorého ukladá správny orgán sankciu ustanovenú normou správneho práva. Z uvedenej definície sa odvodzujú všeobecné pojmové znaky, medzi ktoré okrem iného patrí aj sankcia (sankcionovateľnosť). Aj keď hlavným poslaním verejnej správy nie je trestať, čo súvisí so zásadou subsidiarity správneho trestania, keď správny trest má miesto len tam, kde nepostačujú iné nástroje a prostriedky dovolené právom, zákony v niektorých prípadoch limitujú úvahu správneho orgánu o výške pokuty, ustanovením jej dolnej hranice.

V danom prípade prvostupňový správny orgán uložil pokutu v sume 5.000,- eur na dolnej hranici zákonom stanovenej sankcie, preto nezostávalo odvolaciemu súdu nič len konštatovať, že rozhodnutie, ako aj postup prvostupňového správneho orgánu a žalovaného boli v súlade so zákonom. V súvislosti s námietkou žalobcu ohľadne záveru, že nebol dostatočne zistený skutkový stav, odvolací súd poznamenáva, že boli zohľadnené, z hľadiska ich obsahu, vyjadrenia fyzických osôb v zápisniciach o podaní informácie z 02.05.2014. Zápisnice potvrdzujú skutočnosti, ktoré vyplynuli z kontroly vykonávanej inšpektorátom práce na nelegálne zamestnávanie, v konaní spochybnené žiadnym dôkazom neboli, (konkrétne odpovede fyzických osôb na konkrétne položené otázky v zápisniciach o podaní vysvetlení 02.05.2014). Listinné dôkazy (zápisnice o podaní informácie fyzických osôb) považoval odvolací súd za relevantné, ktorých objektivita nebola spochybnená v správnom konaní, ani vyjadrením žalobcu v protokole o kontrole, ktorý bol prerokovaný v súlade s postupom upraveným v ustanovení § 14 zákona č. 125/2006 Z. z.. Preto ďalšie argumenty a tvrdenia žalobcu uvádzané v časovom odstupe od vykonania kontroly a vyhotovenia protokolu o kontrole, odvolací súd považoval za účelové, ktorých cieľom bolo dosiahnuť priaznivejšie rozhodnutie vo veci, keď tieto následné tvrdenia neboli urobené bezprostredne po vykonaní kontroly, preto nie je možné ani vylúčiť, že prípadné vykonanie svedeckých výpovedí fyzických osôb prítomných na pracovisku v čase kontroly, s časovým odstupom, by mohlo byť niekým ovplyvnené.

Odvolačný súd sa na základe vyššie uvedených dôvodov nestotožnil s rozsudkom Krajského súdu v Prešove a napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil pri aplikácii § 250ja ods. 3 druhá veta Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1a s ustanovením § 220 Občianskeho súdneho poriadku a § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku tak, že žalobu ako nedôvodnú zamietol.

V.

Trovy prvostupňového a odvolacieho konania

O náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania rozhodol odvolací súd pri aplikácii § 224 ods. 1 v

spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a s § 250k ods. 1 a contrario Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku tak, že keďže žalobca nebol v konaní úspešný, nemá právo na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania. Žalovanému náhrada trov konania v správnom súdnictve nepatrí.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.